

SIMPOZIJI, DELAVNICE

BLAGOSLOV DOLGEGA ŽIVLJENJA Srečanje papeža s starostniki in s starimi starši

Rim, 28. septembra 2014

V nedeljo, 28. septembra 2014, je na trgu Sv. Petra potekalo srečanje papeža Frančiška s starostniki in starimi starši. Prišlo je 30.000 udeležencev iz več kot dvajset držav vsega sveta, mnogi pa so dogodek spremljali preko radijskih in televizijskih sprejemnikov. Kot je na tiskovni konferenci pred dogodkom razložil msgr. Vincenzo Paglia, predsednik Papeškega sveta za družino (ki je bil pobudnik dogodka), naj bi se papež Frančišek prvič srečal s tako velikim številom starostnikov z razlogom, da bi poudaril, kako nujen je razmislek o pomembnosti števila let, s katerimi se je podaljšalo naše življenje. Ta razmislek je potreben tako Cerkvi kot politiki, administraciji in ekonomiji. Pomembno se je vprašati o pomenu starosti. Je ta le žalostno človekovo propadanje in breme za družbo, saj morajo biti starostniki konstanten predmet njene obravnave in oskrbe? Namen srečanja je bil predstaviti nasprotno stališče. Naslov dogodka, **Blagoslov dolgega življenja**, nakazuje, da je starost nekaj dobrega. Starostniki niso le predmet oskrbe, ampak subjekti novih življenjskih obetov. Tudi v obdobju starosti je človek poklican k polnemu življenju in izpolnjevanju smiselnih življenjskih možnosti in nalog, je dejal msgr. Paglia.

V tem poročilu bomo prikazali potek dogodka, ki pomaga bolje razumeti to pozitivno stališče do starosti. Tako kot so se udeleženci dogodka, se bomo tudi mi preko likov literarno-biblijskih pripovedi, življenjskih zgodb starostnikov, besed msg. Paglia in papeža Frančiška soočili z vprašanji: *Kaj lahko starostniki*

doprinesejo svetu in Cerkvi? ter V čem in kako lahko človek najde v starosti smisel?

Še prej pa se ustavimo pri vprašanju, ali ne bi to, da Cerkev razmišlja o staranju in svojem stališču do starosti, sodilo v versko in ne v znanstveno gerontološko-medgeneracijsko revijo. Del odgovora nam nudi že vprašanje samo, ki govori o starosti, ta pa je stična točka gerontologije in verovanja. Naš pristop do rimskega dogodka ni niti verski niti protiverski, pač pa strokovno radovedni ob pomembnem svetovnem dogodku v zvezi s staranjem in današnjo dolgoživostjo, ki je z vidika interdisciplinarnosti lahko zanimiv tako vernim kot nevernim. Ob prihajajočih demografskih problemih se namreč rešitev kaže v sodelovanju vseh različnih sil in pristopov. Cerkev je priznana inštitucija z dolgo zgodovino in zelo razširjena. Duhovna dimenzija, ki jo goji, je za človeka pomembna, še posebej v starosti. Več kot polovica državljanov Slovenije se ima za pripadnike katoliške Cerkve. In končno, Cerkev ima mnoge ustanove in programe za starejše. Z vidika strokovne radovednosti bomo gledali tudi na verske elemente, s katerimi se bomo srečali v izkušnjah ljudi ali v papeževem govoru; ignorirati jih bi pomenilo ne-znanstveno poročanje, prav tako pa v tem kontekstu niso namenjeni poglobljanju vere, čemur služijo verske revije.

Dogodek se je začel z uvodnim programom, ki nas je popeljal skozi pet različnih tem o starosti. Teme so se naslonile na različne izraze človeške izkušnje: njihova podlaga je bilo pet zgodb o starostnikih iz Svetega pisma, vsaki je sledil kratek razmislek, odlomek skrbno izbrane popevke o starosti in konkretne življenjske izkušnje starih ljudi.

Ob liku Sare, žene nomadskega vodje Abrahama, smo se srečali s temo doživljanja

neuporabnosti v starosti. Sara je že v letih, svojemu možu ni mogla dati otrok in tako živi v grenkem občutju, da se v njenem življenju ne more nič več spremeniti. Do presenečenja pride, ko Bog napove, da bo v starosti rodila sina. Kljub začetni neveri se iz zaupanja zakoncev zares rodi novo življenje. Zgodba med drugim sporoča, da življenje prinaša vedno nova presenečenja in naloge. Ko človek goji držo upanja in zaupanja v to dejstvo, jih bo zmožen tudi prepoznati in sprejeti, to pa mu prinaša srečo in veselje. Kar pogledjmo primer iz konkretnega življenja: prostovoljci društva ANLA (*Associazione Nazionale Seniores d'Azienda* – Nacionalna zveza starejših podjetnikov) so našli svoje novo poslanstvo v varovanju dostojanstva starejših in ovrednotenju njihove vloge v družbi, saj so prepričani, da starejši lahko pomagajo graditi družbo »po meri človeka« za otroke in vnuke in ostajajo tudi na stara leta aktivni del civilne družbe. V enem od projektov v Bologni vsako jutro ob šestih s kombijem pospremijo skupino starostnikov, svojih vrstnikov, v bolnico na dializo. To »presenečenje« pa so znali sprejeti tudi bolniki, saj so, kot je povedal eden od njih, v svoji bolezni našli prijatelje.

Druga tema, o liku samskih starostnikov, se je dotaknila širše teme o tem, kako lahko starejši človek odločilno vpliva na življenjske odločitve mlajših ljudi. Svetopisemska zgodba govori o Ruti, nekoliko posebni snahi, ki ni hotela zapustiti svoje hebrejske tašče Noemi niti potem, ko sta obe ovdoveli in bi se lahko vrnila k svoji družini in tam začela novo življenje. Nasprotno, tako se je navezala na to osivelo Hebrejko, da se je odločila zapustiti svojo domovino in običaje ter se s starko podati na potovanje proti deželi njenih prednikov (Noemi je bila namreč s svojo družino tujka v Rutini deželi). Tja skupaj tudi srečno prispeta, Ruta se ponovno poroči in rodi sina ter ga položi Noemi v naročje. Vendar pa očitno taka izkušnja ni le stvar zgodb iz preteklosti.

Francesco, moški srednjih let, je pripovedoval o tem, kako mu je pri šestnajstih letih poletno prostovoljsko delo s težko bolnim starostnikom v ustanovi za starejše spremenilo življenje. »Starostnik Peppino je težko govoril, ampak je nekako uspel dopovedati, kar je hotel. Težko je hodil, a je vendar prišel daleč. Ni ločil levega čevlja od desnega, oblačil pa se je elegantno,« je svojo izkušnjo opisal Francesco. Pri tem je spoznal, da se v človeški šibkosti skrivata posebna moč in lepota. To ga je spodbudilo, da je še ob študiju nadaljeval prostovoljsko delo, pri tem srečal svojo ženo, danes pa je direktor osebja v isti ustanovi.

Tretja tema se je dotaknila lepote in možnosti, ki jih nudi staranje v dvoje. Biblijska podlaga sta bila zakonca Elizabeta in Zaharija, ki sta se celo življenje učila živeti skupaj in slediti tistemu, kar je obema največ pomenilo – izpolnjevanju izročila svoje vere. Tako sta tudi v starosti uspela skupaj prebroditi obdobje nevere in vaških govoric ter se na koncu skupaj veseliti. O navdušenju nad ljubeznijo, ki z leti ne ugasne, ampak se poveča, pa je pričal aplavz, ko je 92-letni Guida Spigaglia povedal, da je največji dar, ki mu ga je dal Bog in za katerega se vsak dan zahvali, njegova žena Ernesta, s katero sta poročena že 62 let. Kot steber tako svojega kot skupnega zakonskega življenja je izpostavil vsakodnevno molitev. Ta mu je pomagala preživeti tudi najtežje trenutke, ko je bil štiri leta zaprt najprej v Egiptu in nato v Južni Afriki.

Četrta tema je obravnavala lik Bogu posvečenih starostnikov, vendar je šlo tudi tu za širšo temo. Svetopisemski lik Ane in Simeona je zelo poseben, kaže na tisto zmožnost starostnikov, o kateri pripoveduje neki vzhodni rek, ki ga je povedal komentator: *Starostnik je kot sova; v noči vidi, česar ne vidi nihče drug*. Ana in Simeon presežeta žalost, strah, pritoževanje in egocentričnost. Zdaj, v noči starosti, v banalnem srečanju z otrokom

uvidita vdor prihodnosti v sedanost, zaslutita da ni vsega konec, ampak prav nasprotno, izkusita resničnost obljube o odrešenju in večnem Življenju. Napolnita ju neizmerno in nerazumljivo veselje in spokojnost.

Zadnji lik, s katerim smo se srečali, je bil Eleazar. Lik pokončnega modrega človeka, ne-konformista, ki tako kot morda nam bolj znani Sokrat raje umre, kot pa zanika to, v kar trdno verjame. Eleazar je starostnik, ki v času tuje okupacije pred več kot dva tisoč leti plača z mučenjem in smrtjo svojo zvestobo judovski veri, ki jo je spoštoval vse življenje. Ne izkoristi svojega ugleda, da bi si rešil kožo, ampak izpostavi, da mu prav njegov ugled prinaša odgovornost. Nanj so prikovane oči mladine: če klone on, bodo klonili tudi mnogi drugi. Kot je dejal komentator, gre za starostnika, ki »se je iz svojega življenja naučil umreti, obenem pa je iz svoje smrti učil mlade življenja«; kot je Trstenjak dal naslov eni svojih zadnjih knjig citat iz stare egiptovske grobnice *Umrješ, da živiš*.

Po tej bogati predstavitvi, kaj vse je lahko starost, je sledil nagovor msgr. Vincenza Paglia. Poudaril je, da je podaljšanje življenjske dobe in povečanje števila starostnikov blagoslov za družine, za Cerkev in za družbo. Danes, žal, mnogi mislijo, da je starost zgolj propadanje, krhkost pa prekletstvo. »Brez dvoma je podaljšanje let življenja dosežek, kruto pa je, če se leta napolnijo s samoto, zanemarjenostjo in žalostjo,« je dejal. Ob stavku, da pa »vendar starostniki na tem trgu zavračamo naše zavračanje«, pa se je po vsem trgu razlegel močan aplavz.

V čem vidi msgr. Paglia možnosti za lepše staranje? Po njegovem mnenju je za kristjana lahko velika tolažba molitev in zavedanje oziroma vera, da ob Jezusu in Mariji nihče ni sam. Obenem je izpostavil, kako lepo je imeti ob sebi na stara leta otroke, prijatelje, mlade in vnuke. Seveda pa je za to potrebno veliko, veliko ljubezni, je nadaljeval. Ljubezen mora

rasti v srcih starostnikov, saj je res, da se »vino z leti poboljša, ampak pod pogojem, da se ne skisa«. Rasti pa mora tudi ljubezen do starostnikov, saj je še vedno preveč brezbržnosti in nezanimanja.

Posebno bogastvo srečanja so bile izpovedi starejših, ki so se predstavili papežu. S svojimi zgodbami o tem, kako preživljajo smiselno starost v današnjem času in današnjih razmerah, so lahko spodbuda ostalim starostnikom in dokaz upanja in smiselnosti starosti.

Pater Sebastijan, 87 let star kapucin, svojo starost preživlja ob oskrbi starostnikov. Njegova pripoved je bila še posebej pretresljiva, ko je razlagal o starostnikih z Alzheimerjevo boleznijo. To so njihovi najljubši gostje, je povedal, prav zato, ker so najbolj krhki. Ob pripovedi o Rafaelu, ki ne spi, zmedeno tava po sobi, ki je ne prepozna, izvaja kretnje, odtujene njemu samemu in tistim, ki ga obdajajo, so mu stopile solze v oči. Poudaril je, da ne bodo nehali iskati ključa, kako vstopiti v Rafaelov svet in tako blažiti bolečine njegovih bližnjih, obenem pa mu dati vedeti, da so z njim tudi v vrtincu, v katerem je ujet njegov um. Sebastijan se je s svojo človekostjo odločno zoperstavil brezčutni drži, s katero se tako pogosto obravnavajo »pacienti« z Alzheimerjevo boleznijo, kot da ne bi imeli več človeškega dostojanstva.

Giuliana in Zita, čili in vedri starejši gospe, sta s tem, ko sta se preselili v skupno oskrbovano stanovanje, ki jih daje na razpolago zgoraj omenjena ustanova bratov kapucinov, našli izhod iz osamljenosti, obenem pa ohranili samostojno življenje. Giuliana, ki ima 85 let, je povedala, da nadaljuje z vsakodnevnimi opravki (počisti hišo, kuha in gre v trgovino), povsem enako kot prej, vendar pa se s tem, ko ima ob sebi nekoga drugega in v bližini skupnost iz doma, počuti bolj varno. Zita je čudovita oseba in je našla tudi prijateljico; kadar želi, pa gre tudi na vrt, kjer lahko poklepeta z ostalimi ali pa skupaj molijo rožni venec. 92-letna gospa

Zita je z jasnim glasom dodala: »Zahvaljujemo se Gospodu, ker smo še vedno neodvisne, ampak ne več same.«

Zanimiva je bila tudi pripoved gospe Antonije o tem, kako je v domu za stare ljudi našla pot iz občutka nesmiselnosti in neuporabnosti v živahno in aktivno življenje. Ko se je odločila, da se bo umaknila v dom za stare ljudi, je na starost gledala kot na konec in propad. Dom za stare ljudi, v katerem živi, ni slab, vendar pa zelo pogreša svoje prejšnje življenje. Pogost je občutek neuporabnosti, dnevi so bili prazni, vsi enaki ...; čez nekaj časa človek pozabi, kateri dan je, je povedala. »Tisto, kar mi je pomagalo, da sem vztrajala in se nisem povsem vdala, je bila molitev.« V molitvi je našla moč, ki ji pomaga, da se približa drugim. V domu je odkrila prijateljice, ki se težko vključijo, ki ne govorijo z nikomer. Povabi jih v svojo sobo in poskuša z njimi navezati prijateljski odnos. Tako si delajo družbo, včasih pa tudi molijo skupaj, kar jih zelo povezuje. Molitev zanje ni samo njihova največja tolažba, ampak tudi služba drugim, saj lahko tudi tisti, ki je slaboten, z molitvijo pomaga drugim – tistim, ki so bolni, revni ali v vojni. Ravnajo se po modrosti: *Ko si najbolj na tleh, pomagaj drugim*. Druga stvar, ki ji daje moč, pa so vsakotedenski obiski mladih iz skupnosti Sant'Egidio; »lepo je, ko smo skupaj mladi in stari«, pravi.

Omenimo še Eugenia in njegovo ženo Rosino. Zakonca, ki sta se nedavno upokojila, nadaljujeta s svojim poklicnim delom (delo z gluhonemimi in drugače prizadetimi ljudmi), kar ju osrečuje in bogati. Rosina je prepričana, da nam življenje ponuja vedno nove priložnosti in pravi, da se je v življenju (še posebej pa zdaj na stara leta) naučila, da kadar se odpre bližnjim, človek ne ostane nikoli sam. Podari nekaj časa, v zameno pa dobi nasmeh in prijateljstvo. Njen mož je dodal: »Čas je dragocena dobrina, lahko jo bolje izkoristimo, zase in za druge«.

Potem ko je papež Frančišek pozorno poslušal vse starostnike, se je srečal z vsakim posebej, nato pa nagovoril vse prisotne, začeniši z ostarelim prejšnjim papežem Benediktom XVI. Sledila je maša, v kateri je somaševalo sto ostarelih duhovnikov, med njimi tudi najstarejši duhovnik rimske škofije, dogodek pa se je zaključil s tradicionalno molitvijo Angelovega češčenja ob dvanajsti uri, med katero je papež pozdravil vse romarje in se jim toplo zahvalil.

Bergoglio je od časa svojega ustoličenja za papeža večkrat govoril o staranju in pokazal, kako globoko spoštuje to obdobje življenja. Večkrat je poudarjal, da se vino z leti izboljša, in pozval starostnike, naj bodo s svojo modrostjo potrpežljiv vzor mlajšim generacijam. Obenem pa je v nekaterih govorih mladim poudaril, naj le pogumno gradijo nov svet, pri tem pa naj se ne pozabijo nasloniti prav na starostnike in njihovo ljudsko modrost. Zaradi teh stališč in pomembnosti, ki jo ima papež kot avtoriteta za vernike, želimo v tem, zadnjem delu članka, nekoliko obširneje predstaviti njegove misli o starosti. Papeževemu nagovoru bomo dodali razlago o *kulturi odpadnega blaga*, o kateri papež pogosto govori. Prav tako bomo navedli kar celo pridigo, ki jo je papež imel med mašo ob tem srečanju, za njen prevod pa se zahvaljujemo Radiu Vatikan.

Kot že mnogokrat prej je tudi tokrat poudaril da je »*ljudstvo, ki ne skrbi za svoje starejše, ljudstvo brez prihodnosti*«. Zakaj? Ker izgubi spomin, ker se odtrga od svojih korenin.

Poseben poziv je šel pri tem starostnikom, saj je nadaljeval: »*Ampak pozor: vi ste odgovorni, da ohranjate te korenine žive v vas samih! Z molitvijo, branjem Evangelija in dobrimi deli.*« Poziv k njihovemu aktivnemu sodelovanju v družbi pa se je zrcalil iz naslednjega metaforičnega vabila starostnikom, naj ostanejo »*živa drevesa, ki tudi v starosti obrodijo sad*«. Kako?

Starostnikom je zaupana naloga, da so blizu tistim, ki jih potrebujejo. Eden od načinov, kako so lahko blizu, je molitev. Papež Frančišek pravi, da imajo starostniki veliko zmožnost razumevanja; razumejo tudi najtežje situacije. Prav zato, pravi, je njihova molitev za te situacije tako zelo močna.

Naslednja zelo velika naloga starostnikov je, da prenašajo na svoje otroke svoje življenjske izkušnje, družinsko zgodovino, zgodovino skupnosti in ljudstva ter s preprostostjo delijo z ostalimi modrost in vero, ki je najdragocenejša dediščina.

Papež pa ni pozval le starostnikov. Pozval je tudi družbo.

Dotaknil se je stvarnosti domov za stare ljudi in podobnih ustanov. Te so seveda zelo potrebne, saj nekateri starostniki ne morejo živeti doma. Vendar pa je pomembno, da gre res za domove in ne za zapore. Povedal je, da čuti skupaj z mnogimi starostniki v teh ustanovah in da s hvaležnostjo misli na tiste, ki zanje skrbijo in jih obiskujejo. Domovi za stare bi morali biti kot pljuča nekega kraja, četrti ali župnije; biti bi morali kot »svetišča« človečnosti, kjer se za stare in šibke skrbi kot za starejšega brata ali sestro. Dobro je za človeka, da gre obiskat starostnika. Kar pogledajte naše otroke: včasih jih vidimo žalostne, obiščejo starostnika in postanejo bolj veseli, je poudaril.

Posebej pa je opozoril na realnost izločanja starostnikov iz družbe. Drže in dejanja zanemarjanja in izločanja starostnikov so prava skrita evtanazija, je bil odločen. Le-ta je posledica *kulture odpadnega blaga*, ki je danes tako razširjena in tako škodljiva vsemu svetu. Kultura, ki zavrže otroke, zavrže mlade, ker nimajo dela, in zavrže stare. Pri tem si zmotno domišlja, da bo tako obdržala nek »uravnotežen ekonomski sistem«, katerega središče pa ni človeška oseba, ampak denar. Papež Frančišek je pozval vse ljudi, da se je potrebno upreti tej strupeni *kulturi odpadnega blaga*.

O tej kulturi in z njo povezanim staranjem je papež govoril tudi ob drugih priložnostih. Poglejmo, kaj je o njej povedal v sporočilu Papeški akademiji za življenje (*Pontificia Accademia per la Vita*). »Pod problemi diskriminacij in izključevanj se skriva antropološko vprašanje, koliko je vreden človek in po čem se meri njegova vrednost. Zdravje je gotovo pomembna vrednota, vendar pa ni to tisto, kar določa vrednost osebe. Zdravje samo po sebi ni niti zagotovilo sreče; človek je lahko srečen tudi, ko je šibkega zdravja. Polnost, h kateri teži vsako človeško življenje, ni v nasprotju s stanjem bolezni ali trpljenja, v katerem se znajde človek. Pomanjkanje zdravja ali prizadetost nikakor ne morejo biti zadosten razlog za izločitev, ali pa še huje, odstranitev neke osebe. Starostniki danes ne trpijo največje prizadetosti s tem, ko peša njihov organizem, ampak s tem, da so zapuščeni, izključeni in prikrajšani za ljubezen.«

Pri srečanju s starimi ljudmi na trgu sv. Petra pa je papež v svojem govoru nadaljeval, da so kristjani skupaj z vsemi ljudmi dobre volje poklicani s potrpežljivostjo zgraditi novo družbo, bolj gostoljubno, bolj človeško; družbo, ki je sposobna vključevati in nima potrebe zavreči ljudi šibkega telesa ali uma, družbo, ki odmerja svoj korak prav po teh osebah.

Članek nadaljujemo s papeževo pridigo oziroma razmislekom ob bogoslužnih besedilih, ki je bila skoraj v celoti posvečena medgeneracijskemu srečanju. Bogoslužna berila so bila za to srečanje vzeta iz Sirahove knjige (Sir 3,1-8), iz 71. psalma (Ps 71,5.9.18), iz prvega pisma apostola Pavla Timoteju (1Tim 5,1-8) in iz Lukovega evangelija o Marijinem obiskanju ostarele sorodnice Elizabete (Lk 1,39-45).

Evangelij, ki smo ga slišali, danes poslušamo kot veselo vest o srečanju med mladimi in ostarelimi. To srečanje je polno veselja, polno vere in polno upanja. Marija je mlada, zelo mlada. Elizabeta je ostarela, toda v njej se je razodelo

Božje usmiljenje in že šest mesecev skupaj z možem pričakujeta otroka. Marija nam tudi v tej okoliščini kaže pot, saj je šla obiskat ostarelo sorodnico in ostala pri njej, da bi ji pomagala, predvsem pa, da bi se od nje, ki je ostarela, naučila modrosti življenja.

Prvo berilo z različnimi izrazi odseva četrto božjo zapoved: »Spoštuj očeta in mater, da se podaljšajo tvoji dnevi na zemlji, ki ti jo daje Gospod, tvoj Bog!« (2Mz 20,12). Za ljudstvo ni prihodnosti brez srečanja med generacijami, brez tega, da otroci hvaležno sprejmejo pričevanje življenja iz rok staršev. V hvaležnosti do tistih, ki so posredovali življenje, je tudi hvaležnost do Očeta, ki je v nebesih.

Včasih kakšna generacija mladih, zaradi zapletenih zgodovinskih in kulturnih razlogov, bolj močno doživlja potrebo po tem, da bi se osamosvojila od svojih staršev, skoraj da bi se »osvobodila« dediščine predhodne generacije. Kot v momentu najstniškega upora. Ampak če po tem ne pride do ponovnega srečanja in do vzpostavitve novega rodovitnega ravnovesja med generacijami, je za ljudstvo veliko osiromašenje. Svoboda, ki prevladuje v naši družbi, je lažna svoboda, ki se skoraj vedno spremeni v avtoritarizem.

Isto sporočilo izhaja iz spodbude apostola Pavla Timoteju in po njem krščanski skupnosti. Jezus ni odpravil zakona o družini in prehoda med generacijami, temveč ga je dopolnil. Jezus je ustanovil novo družino, v kateri je odnos z njim ter spolnjevanje volje Boga Očeta nad krvnimi vezmi. Ljubezen do Jezusa in do Očeta dopolni ljubezen do staršev, bratov, starih staršev ter prenove družinske odnose z življenjskim sokom evangelija ter Svetega Duha. Tako sv. Pavel priporoča Timoteju, ki je pastir in oče skupnosti, naj spoštuje ostarele in sorodnike ter ga spodbuja, naj to počne s sinovsko držo; ostareli mož kot da je tvoj oče in ostarele žene kot da so matere (prim. 1Tim 5,1). Voditelj skupnosti ni oproščen te Božje volje; nasprotno,

Kristusova karitativna ljubezen ga spodbuja, da to počne še z večjo ljubeznijo. Kakor Marija, ki se je kljub temu, da bo postala Mesijeva mati, čutila spodbujeno z ljubeznijo Boga, ki v njej postaja meso, da gre v naglici k ostareli sorodnici. Postala je za nas ikona, polna veselja, upanja, vere in dobrotne ljubezni. Ko je bila v Elizabetini hiši, je slišala njo in njenega moža Zaharija moliti z besedami psalma med današnjimi svetopisemskimi berili:

Zakaj ti si moje upanje, o Gospod,
moje zaupanje, Gospod, od moje mladosti.
Ne zavrzi me v času starosti,
ko gre moja moč h koncu, me ne zapusti!
Tudi do starosti in osivelosti,
o Bog, me ne zapusti,
dokler ne oznanim tvoje moči temu rodu,
vsakemu, ki pride, tvojo mogočnost. (Ps
71,5.9.18)

Mlada Marija je poslušala in vse ohranjala v svojem srcu. Elizabetina in Zaharijeva modrost je obogatila njeno mlado dušo. Onadva sicer nista bila izkušena v materinstvu in očetovstvu, saj je bila tudi za njiju to prva nosečnost, toda bila sta izkušena v veri, izkušena glede Boga, izkušena v tistem upanju, ki prihaja od Njega in ki ga ta svet v vsakem obdobju potrebuje. Marija je znala prisluhniti tema ostarelima staršema, ki sta bila polna čudenja. Njuna modrost je postala dragocen zaklad na njeni poti ženske, neveste in mame.

S tem Marija kaže pot srečanja med mladimi in ostarelimi. Za prihodnost nekega naroda je nujno potrebno takšno srečanje, saj mladi prispevajo moč na poti nekega ljudstva, medtem ko ostareli okrepijo to moč s spominom in ljudsko modrostjo.

S temi besedami pa zaključujemo tudi naše poročilo o srečanju papeža s starostniki in starimi starši.

Marta Ramovš